

Jon Fosse

Suzannah

Fordította Kovács katáng Ferenc

Személyek:

Az idős Suzannah, A fiatal Suzannah, A középkorú Suzannah

Kivilágosodik a szin. A színen egy szoba, középen három személyre terített ebédlőasztal, az oldalfalon utcára néző ablak, néhány félig nyitott ajtó a falak mentén. Az idős Suzannah az asztal fölé hajolva igazgatja a terítéket, az asztalra támaszkodva kiegyenesedik

AZ IDŐS SUZANNAH

újra visszahajol, mintha elfelejtett

volna valamit megigazítani

Csend és nyugalom

a szobában

ebben a lakásban itt

Christianiában

nagy a csend

mint régen

annak idején

bizony

A bergeni lakásban

igen, ahol Sara-mama meghalt

olyan a csend

mint

pillanatnyi szünet

amikor összeomlik

itt benn

legbelül valami

Sara-mama meghalt

Négy éves voltam

Mindenre emlékszem

de valójában semmire sem

Azóta is gyakran

beszélgetünk

Sara-mama és én

Rövid szünet

Csak harmincöt év jutott neked

Sara-mama

Én viszont

megöregedtem

Rövid szünet

És tudod, Sara-mama

Magdalene-mostoha is

rég halott

Rövid szünet

Hideg van itt

Huzat

A félig nyitott ablak felé néz

Ibsen kedves

nem csuknád be az ablakot?

Huzat van
 A köszvényem
 Rövid szünet
 Jól van, tudom, friss levegőre
 vágysz
 tudom
 de nem bírom a huzatot
 sosem bírtam
nagyon rövid szünet
 ez a hasogatás
Szünet
 Köszönöm, köszönöm
 Köszönöm szépen
 kedves
 nagyon rendes tőled
Rövid szünet
 De hol késik Sigurd
 nem tudja, hogy születésnapom
 van?
 Hamarosan eszünk
Szünet
 Ibsen
Suzannah elmosolyodik magában
 mindig Ibsen
Rövid szünet, körülnéz
 Hol van Ibsen?
 Miért nem jön már?
 Ő
elmosolyodik
 a pontosság mintaképe
rövid szünet
 most mégis késik
 pedig terítve van
 neki, nekem és Sigurdnek
 Ma van a születésnapom

együtt eszünk
 mint amikor Sigurd még kicsi
 volt
 de hol késik Sigurd
 és Ibsen?
Szünet
 Ibsen különben sosem szeretett
 enni
Rövid szünet
 Ibsen kis étvágyú
 de azért kedveli
rövid szünet
 a borjúsültet tejszínmártással
 a petrezselymes báránnyútt
 a házivajon sült marhát
 És a húslevest
 főtt krumplival
 Kanalazza és magában beszél
 panaszkodott az a
 az a Lina
 a szolgálólány
 húslevest főzött neki
 Ibsen megette
 de csak ült és morgott magában
Pillanatnyi szünet
 Jobb` szeretett inni
 mint enni
 ez az igazság
 mindig így volt
 és
rövid szünet
 igen, előfordult
 hogy túl sokat ivott
 de nem olyan gyakran
hirtelen elhallgat. Elengedi az

asztal szélét, botjára támaszkodik,
 s egy ajtó felé tekint
 Enni is szeret
 de
 rövid szünet
 de mindig is
 egy másik ajtó felé tekint
 jobb szerette a folyékonyat
 ami lecsúszik a torkán
 így volt
 így
All, a fájdalom végig fut az arcán
 Ez
 próbál kiegyenesedni
 ez
 igen, az utóbbi években
 folyton
 gyötör ez a fájdalom
 örökké hasogat
 és ráadásul
 itt Christianiában
 hideg van
 csak esik, esik
 a lakásba
 nem süt be a nap
 sötét
 és
hirtelen elakad, próbál kiegyene-
sedni
 Így ni
 És itt
 itt
 mindig csak bent
 a lakásban
 Az első emeleten

Soha másutt
 Rövid szünet
 Maximillanstrasse
 München
Szótagolva, mintegy magának,
nagyon lassan
 Arbins utca
 Christiania
Felnéz
 Mindig itt
nagyon lassan mondja
 Arbins
 utca
Szünet
 De Ibsen
az egyik ajtó felé tekint, s bol-
dogság fut végig az arcán
 te vagy az?
 Sokat késtél, Ibsen
Rövid szünet. Mintegy habozva
 Így van ez mindig
 Ibsen
kicsit gyorsabban beszél
 biztosan elmerültél a munkában
 s nem volt szíved megszakítani
 jól van ez így
 Ibsen
Rövid szünet
 Elmégy?
 Nem eszünk előbb?
 Mi ketten
elbizonytalanodik
 és Sigurd
 Hiszen a születésnapom van
Rövid szünet

Ám legyen	hiszen tudod
Várhatunk vele	a huzat
Nem sürgős	Nem bírom a huzatot
Dolgod van	ez a köszvény
Értem én	örökké hasogat
Tedd csak!	<i>Rövid szünet</i>
<i>Rövid szünet</i>	Köszönöm
<i>Körülnéz, s meglátja a nyitott</i>	Nagyon köszönöm
<i>ablakot</i>	Köszönöm, hogy becsuktad az
De Ibsen	ablakot
<i>Rövid szünet</i>	Köszönöm, köszönöm
Nem tesz jót neked	köszönöm, jóságos Ibsen
ne állj a nyitott ablakban!	<i>Szemével követi, amint a</i>
<i>Rövid szünet</i>	<i>láthatatlan Ibsen kimegy az egyik</i>
Csukd be kérlek!	<i>ajtón. Szünet</i>
Nem bírom a huzatot	Nem, nem az történik
De Ibsen	<i>egy pillanatra elakad</i>
válaszolj!	hogy Ibsenre gondolok
<i>Rövid szünet</i>	vagy beszélni akarok róla
Azt mondd, nem vagy éhes?	<i>nevet magán</i>
<i>Rövid szünet</i>	Henrik Ibsenről
Rendben	Doktor Ibsenről
Eszünk később	Azt hiszem
Menj, ha dolgod van!	egy pillanattal ezelőtt
Menj csak!	valóban itt volt
<i>Rövid szünet</i>	s aztán
Sigurd amúgy sem ért még ide	csak úgy eltűnt, vagy
de biztosan jön	visszatért a munkájához
hamarosan	De hiszen én kértem rá
mindig pontos	hogy akkor most
<i>Rövid szünet</i>	menj és dolgozz kedvedre
Rendben	Doktor Ibsen
menj csak!	És Doktor Ibsen
De kérlek	visszatért az íráshoz
az ablakot ne hagyd nyitva	<i>Szünet</i>

Most vélhetően ül és ír
elbizonytalanodik
 talán mégsem
 egy biztos
 a szobájában van
 igen
 igen, és fekszik
 igen, fekszik az ágyban
az egyik ajtó felé tekint
 örökké fekszik
 egész idő alatt
 csak fekszik
Rövid szünet
 Fekszik és pihen
 vagy alszik
 talán
pillanatnyi szünet
 fekszik
 teljesen kifehéredett
 ősz a szakálla
Nagyon rövid szünet
 Ki tudja, mióta ősz már
 a szakálla
 ősz
Nagyon rövid szünet
 S a haja is ősz
 Valamikor egészen sötét volt
 de
 ma már teljesen ősz
 A homlokára tapad
 S a szája
 rányílik
egy pillanatra elkalandozik a
gondolata
 a rázuhanó fájdalomra

azelőtt
pillanatnyi szünet
 azelőtt
 igen, régen a fájdalom csak
 időnként
 torzította el az arcát
 hirtelen
 váratlanul
 futott rajta végig
 a fájdalom
nagyon rövid szünet
 azt hiszem, tudomásul sem vette
pillanatnyi szünet
 s akkor
 furcsa hangok törtek elő
 nyers szavak
 összefüggéstelen szavak
 elejtett szavak
 Talán
 igen, töredékek
nagyon rövid szünet
 a fájdalom szavai
 miközben, igen
 miközben mozdulatlanul feküdt
 s az arca
rövid szünet
 már talán kisimult
 hogyan írjam le
pillanatnyi szünet
 szinte nyugodt
rövid szünet
 beletörődött
 talán
elbizonytalanodik, ismerkedik a
szóval

beletörődött	<i>kérdőn</i>
igen	vagy Lina?
igen, az arca beletörődést mutatott, igen	a szolgáló
és kedves volt	Rita lett volna?
pihent	Rita
igen	igen
és boldog	kikészítette a ruháit
talán	néhány darab már az ágyon
mintha a boldogságnál is boldogabb	feküdt
<i>elakad</i>	a többi a szekrényben lógott
de közvetlen előtte	s akkor én
igen, a fájdalom	<i>elakad, rövid szünet</i>
ez az elkerülhetetlen fájdalom	igen
ami	én
<i>rövid szünet</i>	<i>elakad, rövid szünet</i>
ami lényegtelen	Érzem a ruhái illatát
S mondott valamit	De ő miért nincs itt?
valami egyszerű	Megpillantok
érthetetlen	egy hajszálat a hajtókéjén
ami nem jelentett az égvilágon	fehér
semmit	erős, mint a drót
vagy mégis	kabátzsebében dohánypor
igen	<i>elakad, rövid szünet, az ajtó felé</i>
a fájdalmat	<i>pillant</i>
norvég és német keverék nyelven	Átveszem a felöltőjét
Gott, hogy rohadna meg ez a fájás	<i>rövid szünet</i>
mondta	Ibsen
<i>elmosolyodik, rövid szünet</i>	Arra gondoltam
aztán a ruháit kereste a szemével	<i>elakad, rövid szünet</i>
S az a lány	Csak Sigurd jönne már
a szobalány	nyomós oka lehet, ha késik
<i>elakad. Rövid szünet</i>	Hiszen a születésnapom van
Az a lány, Line	Jöhetne már Sigurd
	hogy együtt
	<i>Rövid szünet</i>
	De Ibsen

miért nem szólsz egy szót sem?

Mi történt?

Rövid szünet

Ha nem, nem

Pillanatnyi szünet

Hiszen oly sokat dolgoztál

oly sokat írtál

egy életem át

Szünet. Magába süpped, majd

visszatér a gondolata

Azt mondják

túl kell adnom a ruháin

Nem akarok semmit sem kidobni

Szünet

Talán

körülnéz, maga elé néz

amikor fájdalom gyötörte az arcát

eltorzította

s úgy maradt egy ideig

míg el nem tűnt a fájdalom

vége

Szünet

De végül

igen

állandósult a fájdalom

Belefásult

ez talán

pillanatnyi szünet

igen, szinte enyhítette a fájdalmát

Jobb volt így

Belefásult a fájdalomba

Szünet

Alszik

Szünet

Úgy vettem észre

amikor bent voltam nála

az ajtó felé pillant

alszik

Biztos nem lehetek benne

gyakran tettetni

mintha aludna

Sosem tudhatom

Szünet

Már semmi sincs

ami boldoggá tenné

Csak fekszik magában

Semmiben sem leli a kedvét

azelőtt legalább

szerette az italt

és a fiatal lányokat

azokat a... fiatal lányokat...

elakad

S a különleges fogásokat

pácolt lazacot

füstölt sonkát

de

már ez sem tölti el örömmel

s talán sosem szeretett enni

De most hamarosan eszünk

Ibsen mindjárt betoppan Sigurdel

s akkor végre eszünk

az asztal terítve

elvégre születésnapom van

előkészítve minden

S Line

a szolgáló

Rita?

elakad

Szórakozott lettem

összezavarodik minden

volt, ami volt...

Forsman (Toma) Attila: A fa (tus, 20 x 22)